

KÜRESELLEŞME VE TEKNOLOJİK GELİŞMELERİN ÖĞRETİM SÜREÇLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

The Evaluation of Teachers' Views on the Effects of Globalization and Technological Developments on the Teaching Processes

Fatih KALÇIK**

Geliş Tarihi: 05.06.2017

Kabul Tarihi: 24.07.2017

Öz

Bu çalışmanın amacı; ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin öğretim süreçleri üzerindeki etkisini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir örnekleme ile belirlenen Bartın İli merkezindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan 15 branş öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler NVIVO programı ile betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda; küreselleşme ile teknolojinin hızla gelişmesinin öğretim süreçlerine olumlu ve olumsuz olarak yansımaları olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin olumlu etkileri arasında, öğrencilerin kavramasının artması yer alırken teknolojinin öğrenme süreçlerinde yeterince ve doğru kullanılmadığı ve hem öğreticiler açısından hem de öğrenenler açısından ciddi sorunları da beraberinde getirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Özellikle öğrencilerin bilgi okuryazarlığı düzeylerinin düşük olması ve internet yoluyla ulaşılan bilgilerin doğruluğunun öğrenciler tarafından sorgulanmadan kabul edilmesi durumunun, öğretmenler tarafından büyük bir problem olarak görüldüğü anlaşılmış ve bu bağlamda eğitim/öğretim programlarının geliştirilmesine yönelik bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, teknoloji, öğretim süreci, eğitim/öğretim programları, öğretmen.

Abstract

The purpose of this study is to identify the effects of globalization and technological developments on teaching processes according to teacher's views working at secondary schools. The study has utilized the design of "Case Study" which is one of the qualitative research designs. The study group of the research is composed of 15 teachers working at secondary schools in the center of Bartın province and selected by convenient sampling method. Data is collected through semi-structured interview form prepared by the researcher after having taken specialists' opinions. Collected data is analyzed by NVIVO programme using descriptive analysis method. The study result shows that globalization and the rapid developments in technology bring both positive and negative effects on the teaching processes. According to the result of the study, one of the positive effects of globalization and technological developments is the increase in students' understandings. However, technology is not used adequately and properly in teaching processes and it causes some problems to both students and teachers. Specially, that the students' level of information literacy is low and that their acceptance of any information reached by the internet without questioning are considered as a big problem by the teachers. In this context, some suggestions are put forward to improve the curriculum.

Key words: Globalization, technology, teaching process, curriculum, teacher

* Bu çalışma 11-14 Mayıs 2017 tarihlerinde IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e-posta:fatihkalcik@hotmail.com

1. GİRİŞ

Küreselleşme İngilizce bir kelime olup dilimize globalization sözcüğünden çevrilmiştir (Dağlı, 2007). Globalleşmenin Türkçe karşılığı olarak kullanılan “Küreselleşme”, ekonomik içerikli bir kavram olarak ortaya çıkmıştır (Tezcan, 1996:187, Akt. Balay, 2012). Etimolojik (kökbilimsel) olarak “cihanşümul, bütün dünyayı kapsayan” karşılıkları verilen küreselleşme, günümüzde sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel yönden dünyaya açılma, dünya ile bütünleşme anlamında kullanılmaktadır (Öztürk, 1998:29). Küreselleşmenin genel bir tanımından bahsetmek birkaç yönden zordur. İlki, bu kavram hem bir süreç olarak hem de bu süreç sonunda meydana gelen bağlama gönderme yaparak tanımlanabilir (Steger, 2005:13, Akt. Cantekin, 2012). İkincisi, küreselleşme kavramı tanımlanırken farklılaşma nedeni olabilecek, örtük/gizli gündemlerin varlığıdır. Bireyin siyasi ideolojisi, coğrafi konumu, toplumdaki yeri, kültürel, etnik, kültürel kökeni, bilgi, dünya ve varoluş gibi alanlardaki bilinci küreselleşme kavramının yorumlanma şeklini değiştirmekte ve farklı anlamlar yüklemektedir. Üçüncüsü, küreselleşme kavramıyla ilgili tutumları şekillendiren noktalardan biri kişinin kendini bu sürecin “kazananlarından mı yoksa kaybedenlerinden mi” (Ritzer, 2003:190) olarak gördüğüdür. Dördüncüsü, küreselleşme pek çok toplum ve kültürü, akademik disiplinleri ilgilendirdiği için, sosyal ve siyasi bir takım farklı bakış açısı ortaya çıkmaktadır. Beşincisi, küreselleşme kavramı yapısı gereği dünya çapındaki sosyal olayları ifade etmek için kullanıldığından tek, sabit, doğru ve her ifadeye uygun gelebilecek çapta bir içerik ve tanıma sahip olması beklenemez (Cantekin, 2012). Bununla beraber küreselleşme kavramı dünyada ekonomik, teknolojik ve sosyal ve kültürel alanda gelişim gösteren ülkelerin de birbirileriyle temasa geçmelerine ve ortaklaşa hareket ederek işbirliği yapma zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır (Dağlı, 2007).

Küreselleşmenin kültürel boyuttaki etkileri, kültürel kazanımların hızlı yayılışı, bu yönüyle ülkelerin kültürel anlamda benzeşmesi ve buna karşın yerel kültürlerin canlanması ile kültürel kimliğin alt kültürlerinin ortaya çıkışı ile açıklanabilmekteyken teknolojik boyutuna dair etkileri ise diğer tüm boyutlardaki etkileri güçlendirdiği söylenebilir. Çünkü bilgi ve iletişim alanındaki tüm bu değişimler bilginin hızlı aktarımını beraberinde getirmektedir (MnBurnie, 2001).

Küreselleşme ile 19. yüzyıl sonlarında ekonomik, siyasal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimler toplumların kendi içlerinde de değişimi zorunlu hâle getirmiştir. Tüm bu değişimler toplumların temelinde var olan bilgi ile sağlanabilir. Bu bilgi birikimi tüm alanlarda olduğu gibi ülkelerin eğitim sistemlerini de etkilemektedir. Zaten gelişmekte olan ülkeler kendi eğitim sistemlerini geliştirmek için bir takım yeni atılımlar yapmaktadır. Eğitim alanındaki bu

yenilikler eğitimde yapılan reformlarla beraber teknolojik altyapıları olan eğitim kurumları oluşturmak ve bu kurumlarda görev yapacak öğretmenlerin bilgi ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi, yönetim yönüyle yapılacak olan yenilikler ile öğretim süreçlerini geliştirmeye dayalı uygulamaları da beraberinde getirmektedir (Karip, 1996:245).

Hesapçioğlu'na (2001:12) göre; teknoloji alanındaki değişimlerin eğitim sistemlerine etkisi, bu anlamda bilginin niceliğinin gelişerek yeniden yapılandırılması, bu sebeple bireysel anlamda yapılacak eğitimin öneminin artması, güncel olarak bilen ve bildiğini uygulayan yetişmiş nitelikli insan gücüne olan ihtiyacın artmasından ve yaşam boyu eğitimin gerekliliğinden dolayı eğitim ve beraberinde eğitim programları da hızlı bir değişim göstermektedir. Bu anlamda 2004-2005 yılından itibaren Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı, ilk ve ortaöğretimi içerisine alan köklü program değişiklikleri yaparak Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde değişik okul türlerinde görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören öğrenciler düşünülerek öğretim programlarının içerikleri ve öğrenci kazanımları, hedeflenen beceriler küreselleşme çağının gerektirdiği biçimde güncellendiği bir öğretim süreci tasarlanmıştır (MEB, 2017:2). Bu sebeplerden dolayı ülkeler eğitim süreçlerini tasarlarken yaşanan gelişim ve değişimleri dikkate almalıdır. Bu araştırma ile öğretmen görüşlerine göre, küreselleşme ve teknolojik gelişmeler kapsamında yapılan değişikliklerin öğretim süreçlerine olumlu ve olumsuz etkileri belirlenerek öğretim süreçlerinin nasıl tasarlanması gerektiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Eğitimde küreselleşme ne anlama gelmektedir?
- 2- Küreselleşen eğitimde bilgiye ulaşma yolları nelerdir?
- 3- Teknolojik gelişmeler öğrenme-öğretme süreçlerini nasıl etkilemektedir?
- 4- Öğretim süreçlerinde kullanılan teknolojilerin yeterlilik durumu nedir?
- 5- Küreselleşme sürecinde eğitim programlarının amaçları neler olmalıdır?
- 6- Milli ve kültürel değerlerin aktarımında teknolojinin yeri nedir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmaları güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde ele alan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki çizgilerin kesin hatlarıyla belli olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut durumlarda kullanıldığı, ampirik bir araştırma modelidir (Yin, 1984:23;

Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013:313). Bu araştırma deseni ile küreselleşme ve teknolojik gelişmeler ile öğretim süreçlerinin nasıl etkilendiği öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2017 eğitim öğretim yılında Bartın İli merkezindeki iki ortaöğretim kurumunda görev yapan bir müzik, iki tarih, iki İngilizce, iki biyoloji, iki matematik, üç fizik ve üç kimya branşında ve bunlardan altı kadın dokuz erkek olmak üzere gönüllü 15 branş öğretmeninden oluşturulmuştur. Öğretmenlerin çalıştıkları okullar amaçlı örneklem ile seçilen birisi Meslek Anadolu Lisesi olmak üzere iki Anadolu Lisesinden oluşmaktadır. Kullanılan amaçlı örneklem yapılan çalışmanın amacına bağlı olarak zengin bilgi içerikli durumların seçilip, derinlemesine araştırılmasına olanak sağlar (Büyüköztürk, 2014:90). Öğretmenlerden üç erkek dört kadın Meslek Anadolu Lisesinden, üç kadın beş erkek öğretmen Anadolu Lisesinden seçilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerden 26-35 yaş aralığında yedi kişi, 36-45 yaş aralığında altı kişi ve 46-55 yaş aralığında iki kişi bulunmaktadır. Öğretmenlerin sekizi üniversite, yedisi yüksek lisans öğrenim düzeyindedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada verilerin toplanması için, araştırmacı tarafından eğitim bilimleri alanında uzman üç kişinin görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış formun geliştirilmesinde araştırmacı tarafından 12 soru hazırlanmıştır, hazırlanan sorular uzman görüşüne sunulmuş ve çalışmanın amacına uygun olmayan 5 soru çıkarılarak yedi soruya indirgenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarında, soru ve sorulara karşı verilecek tepki sınıflandırılmaları önceden belirli olduğundan daha objektif kıyaslamalara ve istatistiksel analizlere uygundur (Erkuş, 2009:117). Görüşmeler öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda sessiz bir salonda ve birebir şekilde ses kayıt cihazıyla ve katılımcı öğretmenin de izni alınarak kayıt altına alınmıştır. Elde edilen ses kayıtları araştırmacı tarafından ayrı ayrı dinlenerek yazıya dönüştürülmüş ve daha sonra dijital alanda bilgisayar yardımıyla nitel veri analiz programlarından olan NVİVO 8 paket programı kullanılarak betimsel analiz yapılmıştır ki analiz için sırasıyla şu basamaklar takip edilmiştir. Analizler araştırmacı tarafından yapılarak oluşturulan tematik çerçeveye göre kavramlar meydana getirilmiş ve bu kavramlar arasındaki ilişkilere ait şekiller çıkarılarak bulgular tanımlanmıştır. Son olarak da elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanarak karşılaştırma yapılmış ve ortaya çıkan temalara ilişkin şekiller oluşturulmuştur. Araştırmanın gizliliğini

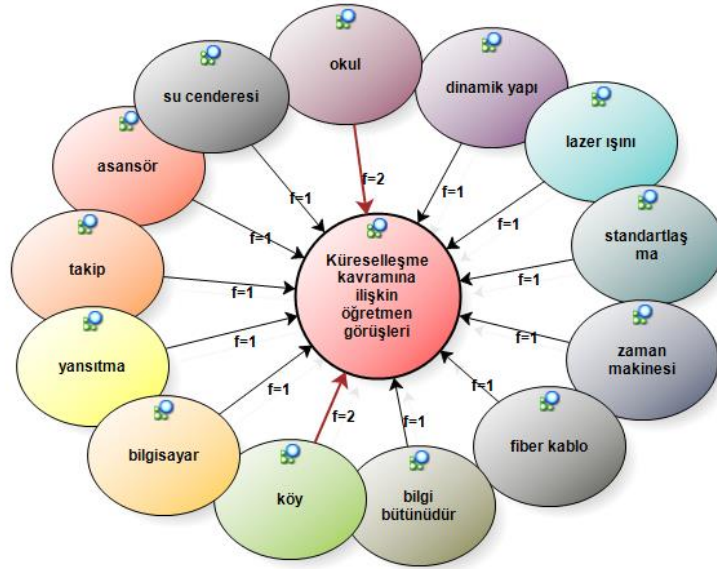
korumak adına katılımcılardan kadın ve Meslek Anadolu Lisesi öğretmeni olanlar MLK1, MLK2 gibi aynı okulda erkek olanlar ise MLE1, MLE2 şeklinde kodlanırken, kadın ve Anadolu Lisesi öğretmeni olanlar ALK1, ALK2 gibi aynı okulda erkek öğretmenler ALE1, ALE2 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılar görüşme sorularından birine cevap verirken birden fazla neden belirterek görüşlerini ifade etmişlerdir. Araştırmanın analizi yapılırken öğretmenlerin ifade ettikleri tüm görüşler dikkate alınarak verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılmıştır. Araştırmanın geçerliliği bu şekilde sağlanmaya çalışılırken aynı alanda çalışan başka bir araştırmacı tarafından kodlamaların tutarlılığı ve şekillerin içerik kontrolünü yapması istenmiştir. Görüşler arasında %80 tutarlılık olduğu görülmüştür.

3. BULGU ve YORUMLAR

Bu bölümde öğretmenlerin görüşlerine göre, eğitimde küreselleşmenin neyi ifade ettiğine, küreselleşen eğitimde bilgiye ulaşma yollarına, teknolojik gelişmelerin öğrenme-öğretme süreçlerini nasıl etkilediğine, öğretim süreçlerinde kullanılan teknolojilerin yeterlilik durumuna, küreselleşme sürecinde eğitim programlarının amaçları neler olması gerektiğine, milli ve kültürel değerlerin aktarımında teknolojinin yerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Eğitimde küreselleşme olgusuna ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretim süreçlerinde eğitimde küreselleşmenin ne anlama geldiğine dair görüşleri alınmış ve elde edilen bulgular temalandırılmıştır. Bu bulgular Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Eğitimde küreselleşme olgusuna ilişkin öğretmen görüşleri

Şekil 1 incelendiğinde, “Eğitimde küreselleşme nedir?” sorusuna ilişkin öğretmenlerin dile getirdikleri görüşlerden elde edilen bulgular 13 farklı tema olarak sınıflandırılmıştır. Bunlardan “köy” ve “okul” iki kez tekrarlanırken “su cenderesi”, “asansör”, “takip”, “yansıtma”, “bilgisayar”, “bilgi bütünü”, “fiber kablo”, “zaman makinesi”, “standartlaşma”, “lazer ışını” ve “dinamik yapı” temaları bir kez katılımcılar tarafından küreselleşme kavramı tanımlanırken kullanılmıştır. Su cenderesi, lazer ışını ve fiber kablo gibi farklı temaların ortaya çıkmasında, öğretmenlerin branşlarının farklı olmasının etkili olduğu söylenebilir.

Eğitimde küreselleşmeyi tanımlayan ve görüş belirten öğretmenlerden ikisi küreselleşmeyi köy ve okula benzetmiş ve bunlardan ALE5, MLE3 “Eğitimde küreselleşme küçük bir köy gibidir. Küresel eğitim öğrenci ve öğretmenlerin dünyadaki tüm gelişmelerin farkında olmasını aynı zamanda birbirleriyle irtibatlı olmasını sağlamaktadır.” derken “Şuan yaşadığımız dünya ufak bir köy konumunda olup istenilen her türlü bilgiye anında ulaşabiliyoruz. Önceden ansiklopediler varken tarama yapmak zordu. Ancak şimdi bu olay internet sayesinde daha kolay ve istenilen bilgiye ulaşma daha hızlıdır.” diyerek küresel anlamda eğitimde meydana gelen değişikliklerden anında haberdar olunması ve bunların işe koşulmasının özellikle internet sayesinde daha zahmetsiz hâle geldiğinin kanısında olduklarını dile getirmişlerdir. Diğer taraftan katılımcılardan MLK3, ALK2 “Eğitimde küreselleşme okul gibidir. Tüm dünyadaki gelişmeler ve bilimsel bilgilerin ışığında oluşturulmuş öğretim programları eşliğinde, çağın gerektirdiği donanıma sahip bireylerin yetiştirilmesidir.” derken “Eğitimde küreselleşme okul gibidir. Dünyanın her yanındaki öğrencilerin aynı bilgiye aynı anda ulaşabilmesi, aynı teknik ve donanıma sahip teknolojik araçlarla eğitilebilmesidir.” diyerek dünyanın her köşesinde meydana gelen bilimsel gelişmelerin eğitim süreçlerine yansıdığını ve programların benzerlik gösterdiğini ve hal böyle olunca eğitimin aynı programların uygulandığı büyük bir okul gibi olduğunu belirtmişlerdir.

Benzer şekilde araştırmaya ALE4 “Eğitimde küreselleşme su cenderesine benzer bir kolda su seviyesi artınca nasıl ki diğer kolda da su seviyesi yükseliyorsa eğitimde de küreselleşme ile dünyanın bir köşesinde meydana gelen gelişmelerin diğer ülkeleri de etkilemesi ve gelişmesine sebep olduğu anlamına gelmektedir.” diyerek eğitimde küreselleşmeyi su cenderesine benzetmiştir. Yine katılımcılardan MLK1 “Eğitimde küreselleşme bir gökdelenin asansörüne benzer. Herkesin beraberce en yükseklere ulaşabilmesine olanak sağlayan bir araç olmasıdır.” diyerek eğitimde etkileşimin kaçınılmaz olduğundan bahsetmiştir ve ALK1 “Her şey de olduğu gibi eğitimde de dünyayı takip etmektir.” ve ALE1 “Eğitimde küreselleşme çok kapsamlı bilgisayar ağına benzer ve ilişkili olunan tüm dünya ülkelerinin birbirinden haberdar olması

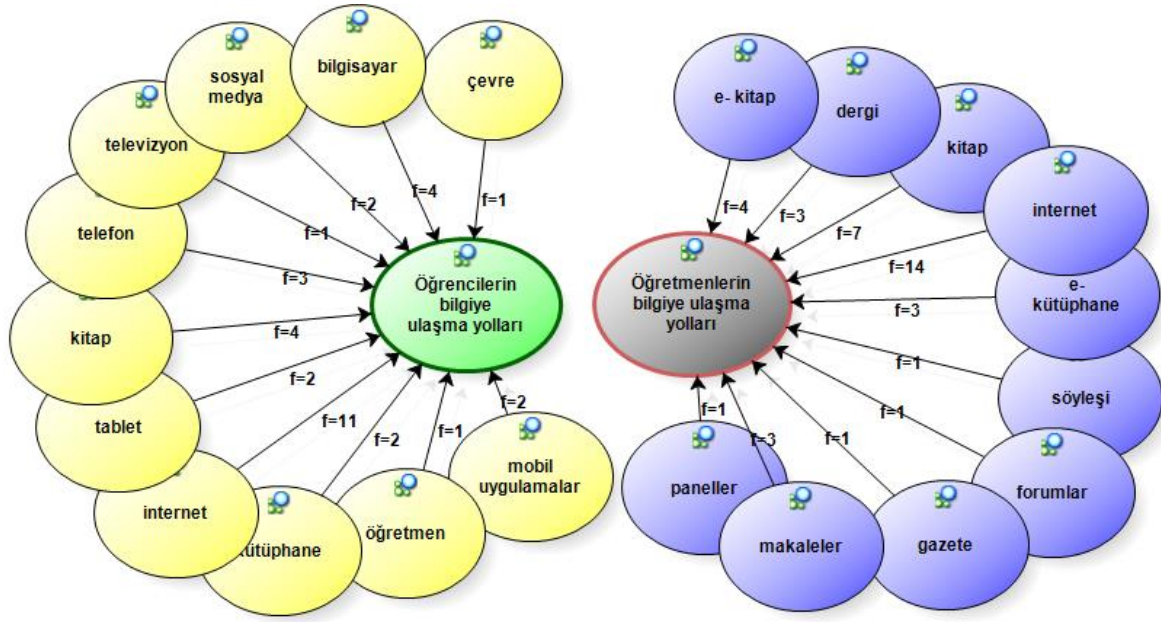
demektir.” diyerek eğitimde küreselleşme ile birlikte diğer ülkelerde meydana gelen gelişmelerin takip edilmesi gerektiğini vurgulayarak bu düşünceyi desteklemiştir. Aynı şekilde katılımcılardan MLE4 “Eğitimde küreselleşme dinamik bir yapı gibidir. Değişimlere karşı gelişerek şekil almaktadır. Dünyadaki tüm gelişmelerin eğitime entegre edilmesi olabileceğini düşünüyorum.” diyerek tüm değişim ve gelişmelerin de eğitim süreçlerine entegre edilebildiğini ve bu sayede bu gelişmelerden faydalanıldığını ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan ALE3 “Eğitimde küreselleşme zaman makinesine gibidir. Herkesin istediği her yerde her türlü bilgiye ulaşabilmesi ve bunun doğruluğu ve yanlışlığını sorgulayabilmesidir.” derken ALE2 “Eğitimde küreselleşme fiber optik kabloları benzer. Saniyeler içinde dünyanın her bir yanındaki bilgiye ulaşabilmektedir.” diyerek eğitimde küreselleşmenin bilgiye ulaşma hızının artması olarak tanımlamış ve küreselleşme ile her an her yerde bilgiye ulaşıldığını ve ön öğrenmenin gerçekleşebildiğini belirtmişlerdir. Yine katılımcılardan MLE2 “Eğitimde küreselleşme yansıtma gibidir. Eğitimde küreselleşme dünyada geçerli ve faydalı olan eğitim modellerini kendimize uyarlamadır.” diyerek bilgiye hızlı ulaşmanın yanında ulaşılan bilgilerin yansıtma yaparak kendimize uygun şekilde eğitim süreçlerinde kullanılması gerektiğini dile getirmiştir.

Katılımcılardan MLK2 “Eğitimde küreselleşme denince aklıma bir nevi standartlaştırma geliyor. Ancak bu kalıplara sokmaktan ziyade, bir yerde var olan mevcut bir eğitsel durumun diğer yerlere de ulaşabilmesidir. Lokal faaliyetlerden ziyade global faaliyetlerdir. Sadece tek yere ait değil, tüm insanlığa aittir anlamında.” diyerek küreselleşmenin tek bir bölgeye ait olamayacağını ortak değerler üzerine kurulabileceğini ve tüm insanlığı kapsayan boyutta olması gerektiğini belirtmiştir ve katılımcılardan MLE1 “Eğitimde küreselleşme lazer ışınına benzer lazer ışığında binlerce ışık ışını birleşerek aynı doğrultuda ilerler. Bu anlamda küreselleşme, Eğitimin dünya çapında bütünleşmesi, aynı yöne doğru birleşmesidir.” diyerek bu fikri desteklediği görülmüştür. Son olarak katılımcılardan ALK3 “Bu nedenle küreselleşen dünyada eğitim çağımızın gereklerine uygun, düzenli bir sistem içerisinde ilerleyen bilgiler bütünüdür.” diyerek eğitimde küreselleşmenin, çağın gereklerine uygun değişime ayak uyduran bir eğitim anlamına geldiğini belirtmiştir.

3.2. Küreselleşen eğitimde bilgiye ulaşma yollarına ilişkin bulgular

Küreselleşen eğitim ve eğitim süreçlerinde öğretmenlere kendilerinin ve öğrencilerin bilgiye nerelerden ulaştıkları sorulmuş elde edilen veriler Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Bilgiye ulaşma yolları

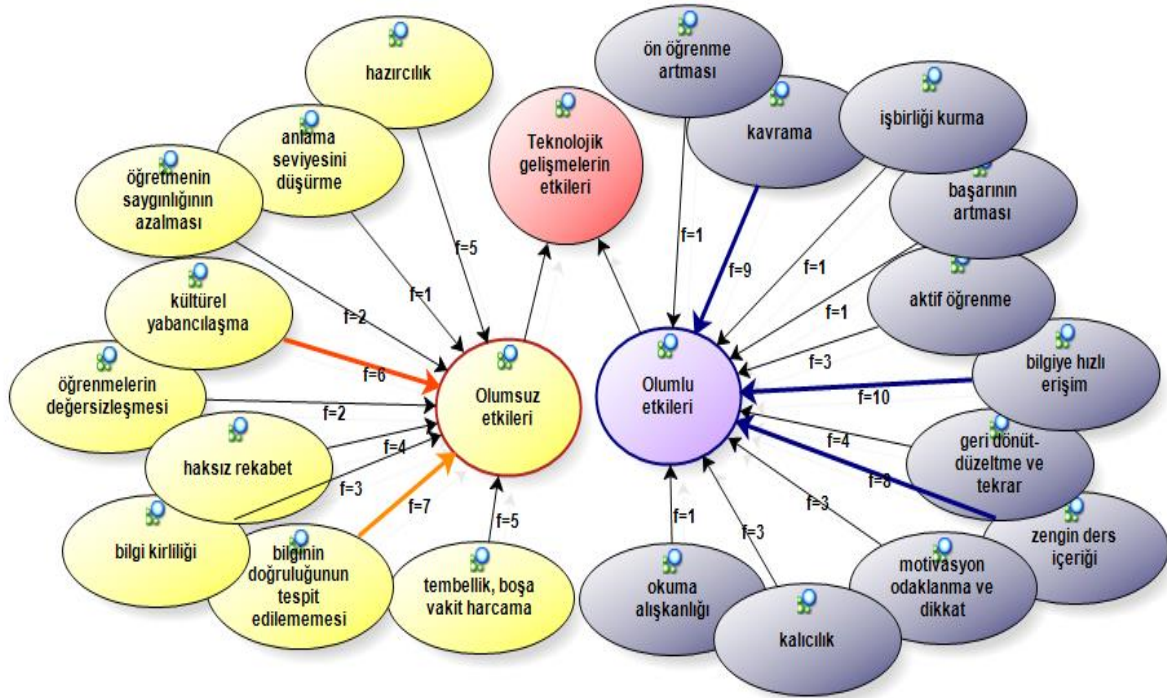
Şekil 2 incelendiğinde öğretmenlerin 10 farklı kaynaktan, öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin ise 11 farklı kaynaktan bilgiye ulaştıkları görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin ve öğretmenlere göre öğrencilerin bilgiye en çok “internet” (25)’ten ulaştığı görülmektedir. Bunu, öğretmenler için, “kitap” (7) kaynağı takip etmekten öğrenciler için “bilgisayar” (4), “kitap” (4) kaynakları takip etmektedir. Daha sonra yine internetle ilişkili olarak, öğretmenler boyutuyla “e kitap” (4), “e kütüphane” (3), “makaleler” (3) kaynakları gelirken öğrenciler boyutuyla “telefon” (3), “sosyal medya” (2), “tablet” (2) ve “mobil uygulamalar” (2) kaynaklarının takip ettiği görülmektedir. Bunları da sırasıyla öğretmenlerden “dergi” (3), birer kişi “söyleşi”, “forum”, “gazete”, “panel” kaynaklarını kullandıklarını ifade ederken öğrencilerin de sırasıyla “televizyon”, “öğretmen”, “çevre” kaynaklarını kullanma yoluyla bilgiye ulaştıklarını ifade etmişlerdir.

Bilgiye ulaşma yollarına ait bulgulara bakıldığında öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin ve öğrencilerin en çok internet ve internet aracılığıyla çalışan uygulama veya cihazları kullandıkları görülmektedir. Yılmaz (2007:156) da bilim dünyasındaki ve teknolojiye bağlı olarak eğitim uygulamalarında bir dizi değişiklik meydana geldiğini ve öğrenme ortamlarında da teknolojinin kullanımının arttığını belirtmiştir. Bunun sebebinin MLE2 “Son yıllarda kitaplarda sanal ortama taşındığı ve bilgiye ulaşmanın daha hızlı olduğu için internetten...” demiş ve MLE3 “Öğrencilere öncelikle olarak kitap tavsiye etmeye çalışıyorum ancak elinde internet imkânı varsa o zaman internetten eğitim dokümanları olan

yerleri tavsiye ederim.” şeklinde ifade etmiştir. Yine öğretmenlerin öğrencilere göre yazılı ve basılı kaynakları daha çok kullandığını görmekteyiz. Bunu MLK2 “Neredeyse hepsi internet üzerinden bilgiye ulaşıyorlar. Özellikle yabancı dil ile alakalı her şeyi sanal ortamlarda arıyor.” diyerek özellikle bazı branşlarda zengin görsel içerik sağlamasından dolayı öğrencilerin interneti kullandıklarını dile getirirken MLK3 “Bilimsel yayın ve makaleler, alan uzmanları tarafından yazılmış kitaplar kullanıyorum.” diyerek makaleler ve kitapların bilimsel kaynaklı olması nedeniyle basılı yayınları tercih ettiğini dile getirmiştir. Yine öğretmenlerin ifadelerine göre öğrencilerden bazılarının MLE2’e göre “Öğrenciler bilgiyi daha çok öğretmenden almayı istiyor araştırmak onlar için daha sıkıcı geliyor.” diyerek her şeye rağmen bilgiye öğretmenlerine veya çevreye sorma yoluyla ulaştıklarını görmekteyiz.

3.3. Teknolojik gelişmelerin öğrenme-öğretme süreçlerine etkilerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlere dünyada meydana gelen teknolojik değişimlerin ders ortamlarına ve öğrencilerin kavrama ve öğrenme düzeylerine nasıl etki ettiği sorulmuş, öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular Şekil 3’de gösterilmiştir.

Şekil 3. Teknolojik gelişmelerin etkileri

Şekil 3 incelendiğinde, öğretmenlerin görüşlerine göre küreselleşmenin teknoloji boyutuyla dünyada meydana gelen gelişmelerin ders ortamlarını olumlu ve olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Dünyada meydana gelen teknolojik gelişmelerin olumlu yönlerinin olduğunu dile getiren öğretmenler bunlardan en çok “bilgiye hızlı erişim” (10) temasını dile getirirken

bunu sırasıyla “kavrama” (9), “zengin ders içeriği” (8), “geri dönüt düzeltme ve tekrar” (4), “kalıcılık” (3), “aktif öğrenme” (3), “motivasyon, odaklanma ve dikkat” (3), “başarının artması” (1), “ön öğrenmenin artması” (1), “işbirliği kurma” (1), “okuma alışkanlığı” (1) takip etmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin verdiği cevaplardan elde edilen bulgulara göre teknolojik gelişmelerin ders ortamlarına ve öğretim süreçlerine olumlu etkilerinin olduğu aynı zamanda bilimsel yönü olmayan ya da doğruluğu ispat edilmeyen bilgilerin öğrenciler tarafından doğru kabul edilmesi (7) gibi olumsuz yönlerinin olduğu da görülmektedir. Bunu sırasıyla “kültürel yabancılaşma” (6), “hazırcılık” (5), “tembellik, boşa vakit harcama” (5), “haksız rekabet” (4), “bilgi kirliliği” (3), “öğrenmelerin değersizleşmesi” (2), “öğretmenin saygınlığının azalması” (2) ve “anlama seviyesini düşürme” (1) temaları takip etmektedir.

Katılımcılardan MLK3, MLE1 ve ALE2 “*Olumlu yönleri ise zahmetsiz şekilde hızlıca aradığı herhangi bir konu hakkında doğru ya da yanlış bir şeyler bulması...*” derken MLK2, ALE3, ALK1 ve ALK2 “*Olumlu gelişme diyebileceğim; bilgiye daha hızlı ve rahat ulaşıyoruz. Aradığınız her bilgiye ulaşabiliyoruz. Öğrenmelerimizi çeşitlendirebiliyoruz.*” diyerek aranan bilgiye hızlı ulaşım imkânı sunması nedeniyle teknolojinin öğrenmeleri çeşitlendirdiğini ifade etmişlerdir. Bilgiye hızlı ulaşmanın yanında eğitim ortamlarında kullanılan teknolojinin öğrencilerin kavrama kabiliyetlerini geliştirdiğini dile getiren katılımcılardan MLK2, ALE3 ve ALE4 “*...öğrencilerin ders içi yapılanları kavrama yeteneklerinde artış oluyor.*” derken MLK1 “*Üretilen çeşitli mobil uygulamalar sayesinde hafızaya alma ve dinleme olarak kavrama kolay oluyor.*” ve ALK2 “*Konuyu görsel ve işitsel öğeler kullanarak daha zengin bir şekilde anlatıyoruz. Böylece daha çok kavrayabiliyorlar.*” demiş ve özellikle teknolojik imkânlar kullanılarak sınıf içinde etkinliklerin yapılması öğrencilerde daha çok kavrama kabiliyetini geliştirmeye olanak sağladığını belirtmişlerdir. Bu bulguyu destekler mahiyette ALK3 “*...ve birçok duyu organına hitap ettiği için bilgiler belleğimizde uzun süreli kalmasını ve daha kolay kavranmasını sağlıyor.*” demiştir.

Katılımcılardan alınan cevaplara göre teknolojiye meydana gelen değişimler ve teknolojinin kullanımı ile ders ortamlarında zengin ders içerikleri elde ettikleri görülmüştür. Bunlardan MLK1 “*Teknoloji alanında meydana gelen değişimler öğrencilerin ders ortamlarını zenginleştirirken...*” derken MLK3 “*Çeşitlilik ve zenginlik her ortamda gereklidir. Teknoloji bunu sağlar.*” demiş ve ders ortamlarının eskiye nazaran daha renkli ve eğlenceli hal aldığını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılardan ALE3, ALK1 ve ALK2 “*Kara tahtada anlatılanlar kitaptaki bilgi ve hayal gücünüz kadar oluyor yani sınırlı. Akıllı tahtada ise anında internet*

erişimi ile yeni bilgiye ulaşıyor. Konuyu görsel ve işitsel öğeler kullanarak daha zengin bir şekilde anlatıyoruz.” ve “Kullandığım teknolojik araç akıllı telefon ve bilgisayarlar sayesinde eğitim içeriğini zenginleştirecek birçok materyal hazırlayabiliyorum.” diyerek şimdiki ders ortamlarının daha zengin olduğunu dile getirmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenler teknolojik gelişmelerin eğitim süreçlerinde geri dönüt verme-tekrar etme ve düzeltmeye olanak verdiğini belirtmişlerdir. Böylece daha kalıcı öğrenmelerin oluştuğunu gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Bunlardan ALE3 “Teknolojik gelişmeler öğretim süreçlerinde geri dönüt vermede ve düzeltme yapmada kolaylık sağlamakta ve öğrencilerin görsel işitsel zekalarına da etki ettiğinden öğretim süreci içerisinde bu anlamda olumlu katkıları olmakta.” derken ALE4 “İnternet, mobil uygulamalar, sosyal medya, CD, müzik kanalları, enstrüman, ses kayıtları gibi teknolojinin getirdiği olanaklar müzik eğitiminde tekrar ve düzeltme gibi çok katkılar sağlamaktadır.” demiş ve teknolojinin eğitimde dönüt verme ve düzeltme yönündeki faydalarına değinmişlerdir.

Araştırmada katılımcılardan elde edilen bulgulara göre küresel anlamda dünyada meydana gelen gelişmelerin eğitim ortamlarında öğrenci merkezli aktif öğrenmeye olanak sağladığı ve böylece öğrencilerin motivasyonlarının sağlandığı daha iyi odaklandığı böylece başarının da arttığı gözlenmiştir. Katılımcılardan MLK1 “Öğretim süreçlerine katkısı bence derse odaklama ve dikkat çekme basamaklarında etkili olması ve öğrenciyi süreçte daha çok işin içine sokması ve aktif olarak çalışmaya teşvik etmesidir.” derken ALK3 ve ALK2 “Öğretim sürecinde öğrenciyi daha aktif bir konuma getirmekte bu da sınıf içi motivasyonu taze tutmaktadır.” diyerek gelişmelerin motivasyona, odaklanma gücüne ve öğrencilerdeki dikkat etme oranları üzerindeki katkılarına dikkat çekmişlerdir. MLE1 “Bilinçli öğrenciler teknolojiyi başarılarının artmasında kullansa da daha çok eğlence amaçlı kullanılıyor.” diyerek bilinçli olarak teknolojiyi amacına uygun olarak eğitim sürecinde kullanan öğrencilerin başarısının da arttığını ifade etmişlerdir. Buna paralel olarak öğrencilerin ön öğrenmelerinin arttığını ve sınıf ortamında işbirliği kurmada daha başarılı olduklarını ve hatta bazı öğrencilerde okuma alışkanlığı kazanmasında da etkili olabildiğini belirtmişlerdir.

Katılımcıların, teknolojik anlamda meydana gelen değişimlerin olumsuz yönde en çok bilginin doğruluğunun tespit edilememesi durumunun öğrenme süreçlerini etkilediğini dile getirdiği görülmüştür. Bunlardan MLK1 “...olumsuz yönleri ise kontrol edilmeyen ve doğruluğu tespit edilmeyen öğrenmelerin olması ve bu öğrenmelerin ileriki öğrenmelere olumsuz etki etmesidir.” derken ALE3 “Ayrıca ulaşılan bilgilerin doğruluğunu mukayese etmeden olduğu gibi kabul etmeleri birçok yanlış öğrenmeyi de beraberinde getirmekte ve sonraki öğrenmelere

de ket vurmaktadır.” diyerek öğrencilerin özellikle internet yoluyla öğrendiklerinin doğruluğunu sorgulamamalarının ve olduğu gibi kabul etmelerinin onların öğrenmelerine olumsuz etki ettiğini belirtmişlerdir.

Katılımcılardan MLE1 ve MLE2, *“Kültürel çatışma geçmişi ile şuan yaşadıklarını anlamlandıramama ve bazı öğrencilerde kültürel yozlaşma meydana gelebilmektedir.”* ve ALE5 ve ALE3 *“...bir takım yanlışları da aşılayabilmekte ve öğrencilerin kültürel anlamda yabancı ve yetersiz yetiştirilmesine neden olmaktadır.”* diyerek meydana gelen teknolojik gelişmelerle öğrencilerin cep telefonu, bilgisayar, sosyal medya ve mobil uygulamaları sıkça kullanma yoluyla milli kültürümüzden çok diğer kültürel olgulardan etkilendiklerini böylece kültürel anlamda yabancılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan MLK3 *“...öğrencileri hazırcılığa alıştırmaları açısından da olumsuz...”* derken MLE1 *“...teknolojinin öğrencileri tembelleştirmesi gibi olumsuz yönleri de vardır.”* demiştir. Ayrıca MLE4 *“Aslında teknolojinin getirmiş olduğu hız öğrencilerimizi hazırda daha da alıştırdığı ve araştırma yapılırken geçen sürede zaman kaybı görerek çabuk sıkıldığını görüyorum.”* ve ALE5 *“Teknolojik gelişmeler ise öğretim süreçlerinde etkin olarak kullanıldığında gayet olumlu sonuçlarla verimli olabilmekte lakin tembelliğe sürüklemek kaydıyla tavsiye edilmektedir.”* diyerek teknolojinin doğru kullanılmaması ve amacı dışında kullanılması nedeniyle öğrencilerin boşa vakit harcamalarına sebep olan oyuncak olmakta, onları tembelliğe alıştırmakta ve araştırma yapmaya gerek duymadan en basitinden bir arama motoruna yazarak öğrenme yoluyla kullandıkları için hazırcılığa alıştırmakta olduğunu ifade etmişlerdir. Hazırcılığa alıştırmaları ve öğrenilmek istenen bir şeyin doğruluğu sorgulanmadan internet yoluyla öğrenilmesinin öğretmenlerin saygınlığını azalttığını dile getiren MLE3 *“...öğrencilerin her aklına geleni Google'dan öğrenmesi öğretmene bir şeyler sorma ihtiyacı duymamasına neden olmaktadır.”* diyerek eskiye oranla öğrencilerin doğru olduğunu düşündükleri için öğretmene sormak yerine bir şeyleri internet yoluyla öğrenmeyi tercih ettiklerini belirtmiştir.

3.4. Öğretim süreçlerinde kullanılan teknolojinin yeterliliğine ilişkin bulgular

Araştırma kapsamında katılımcılara, sınıflarda öğretim süreçlerinde teknolojik imkânları kullanma durumları sorulmuş ve çalıştıkları okullarında mevcut teknolojik alt yapının neler olduğu ve bunların yeterli olup olmadığı konusunda fikirleri alınmıştır. Bu bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

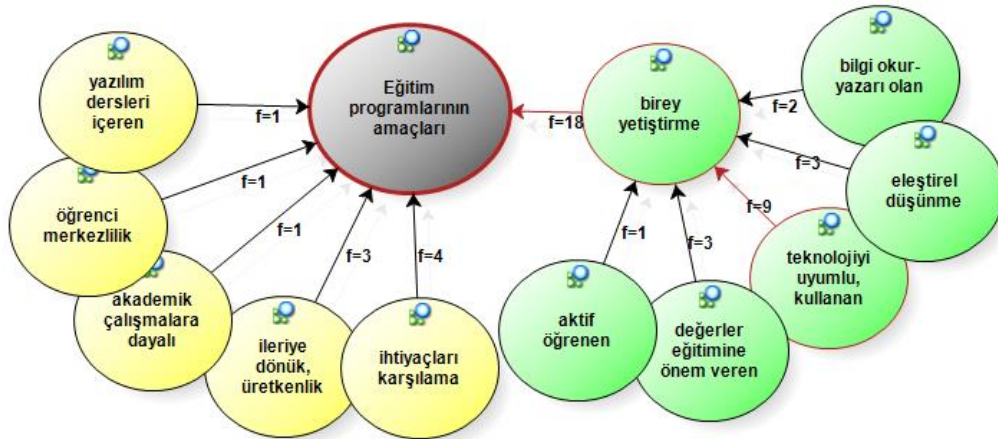
Tablo 1. Teknolojik donanıma ilişkin bulgular

Teknolojik Donanım	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz
Akıllı tahta	5	6	4
Projeksiyon	6	4	5
Ses sistemi	4	8	3
Diğer	5	6	4

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların teknolojik gelişmelerden eğitim ortamlarında okullarının imkânlarına oranla faydalandıkları görülmektedir. Fakat her okulda teknolojik imkânların aynı olmadığını dile getirmişlerdir ve katılımcılardan beş tanesi okulunda bulunan teknolojik donanımın yeterli olduğunu dile getirirken dördü yeterli bulmadığını ve kendi teknolojik imkânlarıyla etkinlikler hazırladığını belirtmiş, altı katılımcı da okullarındaki teknolojik donanımın kısmen yeterli olduğunu, tam manasıyla yeterli olmasa da eskiye oranla daha iyi olduğunu ifade etmişlerdir.

3.5. Küreselleşme sürecinde eğitim programlarının amaçlarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerden alınan cevaplar doğrultusunda teknolojik anlamda meydana gelen gelişmelerin küreselleşmenin etkisiyle eğitim süreçlerine yansıdığı fakat bunun okulların da imkânları göz önünde bulundurulduğunda yeterli olmadığı görülmüştür. Bu anlamda katılımcılar bu sürece uyum sağlanabilmesi için eğitim programlarının gelecek perspektifinde nasıl olması gerektiği ile ilgili öneriler dile getirmişlerdir. Bu önerilerden elde edilen bulgular Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4. Küreselleşme ve teknolojik gelişme süreçlerinde eğitim programlarının amaçları

Şekil 4 incelendiğinde teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda eğitim programlarının gelecekteki amaçlarına ilişkin bulgulara göre, en çok üzerinde durulması gereken “teknolojiye uyumlu, kullanan” (9), “eleştirel düşünen” (3), “değerler eğitimine önem veren” (3), “bilgi okur-yazarı” (2), ve “aktif öğrenen” (1) “birey yetiştirme” (15) gerekliliği

olduğu söylenebilir. Bunu sırasıyla “ihtiyaçları karşılama” (4), “ileriye dönük üretkenlik” (3), “akademik çalışmalara dayalı” (1), “öğrenci merkezlik” (1), “yazılım dersleri içeren” (1) temaları izlemektedir.

Katılımcılardan MLE3, MLE4 ve ALE1 “*Öğrencilerin her türlü teknolojik gelişmeyi tam anlamıyla kullanabilmesi önemlidir.*” derken MLE4 “*Ancak teknolojinin doğru ve etkin nasıl kullanılması gerektiğinin öğretilmediğini düşünüyorum. Umarım gelecek yıllarda okullarda teknoloji nasıl etkin ve doğru kullanılır, teknoloji kullanarak ders verimi nasıl artırılır bunların eğitimi verilerek teknolojiyi avantaja çevirebiliriz.*” demiş ve okullarda öğrencilerin ve hatta bazı öğretmenlerin teknolojik donanımları kullanmadığını belirtmiş ve eğitim programlarında yapılacak değişikliklerle bireyleri bu anlamda yetiştirme amacı güdülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Yine katılımcılardan ALK1, MLK2 “*Bireyleri teknoloji okuryazarı yapmak öncelik olmalıdır. Sonrası zaten geliyor.*” derken ALK2, MLK3 “*Teknolojiden doğru bir şekilde yararlanmasını bilen bireyler olmalarının yanı sıra teknoloji üreten bireyler yetiştirmek amaçlanmalıdır.*” diyerek teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmenin önemini tekrar vurgulamıştır.

Katılımcılardan MLE2 “*Öğrenci öğretilen değil elindeki tableti ve interneti olumlu yönde kullanarak bilgiye ulaşan öğrenen, öğrendiklerini ise arkadaşlarıyla paylaşan ve öğrendiklerinin doğruluğunu değerlendirebilen, eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirmek amacı olmalı.*” derken MLK1 “*Ayrıca doğru bilgiyi arayan, sorgulayabilen bireyleri yetiştirmeyi amaçlamalı.*” demiştir. MLE3 “*...onların öğrendiklerini eleştirel bir bakış açısıyla gözden geçirme yeteneği olan bireylerin yetişip yetişmediğine dikkat edilmelidir.*” diyerek eğitim programları amaçları içerisinde teknolojiyi kullanabilen aynı zamanda sorgulayan ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirme amaçları üzerinde durulması gerektiğini vurgulamışlardır.

Katılımcılardan MLK1 “*Ayrıca değerler eğitimine önem veren öğretmenler yetiştirerek daha ülkesine bağlı sadık bireyler yetiştirmeyi amaçlamalıdır.*”, ALE4 “*Milli kültür değerimizi yücelten yüksek kaliteli bir eğitim amaçlanmalıdır.*” demiştir. Ayrıca ALK3 “*Gelecekte daha çok üreten vatanına milletine sahip çıkma bilincine sahip yeniliklere açık ve bunun için ne yapması gerektiğini bilen bireyleri yetiştirmeyi amaçlayan bir program oluşturulmalı.*” diyerek öğrenen, teknoloji okuryazarı bireylerin aynı zamanda değerler eğitimine önem veren bireyler olması yönünde çaba gösterilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Katılımcılardan MLK1 “*...öğrenciyi süreçte daha çok işin içine sokması ve aktif olarak çalışmaya teşvik etmesidir.*” diyerek zaten 2005’ten buyana öğrenci merkezli anlayışı

benimseyen eğitim programlarında öğrencilerin aktif öğrenmesine olanak sağlayacak ve onların gelişimine katkı sağlayacak içerikte zengin programlar olması gerektiğini vurgulamıştır.

3.6. Milli ve kültürel değerlerin aktarımında teknolojinin yerine ilişkin bulgular

Araştırma kapsamında katılımcılara milli ve kültürel değerleri aktarmada teknolojinin kullanımını ve yeterliliği sorulmuştur. Elde edilen bulgular Şekil 5’de gösterilmiştir.

Şekil 5. Milli ve kültürel değerleri aktarmada teknolojinin yeri

Şekil 5 incelendiğinde milli ve kültürel değerlerin aktarımında teknolojinin yerine ilişkin bulgular “etkili aktarım” (7), “küresel yozlaşma” (6), “sosyal medya yoluyla” (4), “kamu spotları ve reklamlar” (1), “özel günleri anma” (1) gibi temalara ayrılmıştır.

Katılımcılardan MLE1 “*Milli ve kültürel değerlerin daha hızlı daha etkin aktarılması konusunda oldukça başarılı...*” derken, MLK3, ALK2 “*...teknolojik gelişmelerin kendi kültürümüzden bireyler tarafından ortaya konulanları öğrencileri daha çok cesaretlendirmekte, gururlandırmakta ve heveslendirmektedir.*” demiştir. ALE4 ve ALK1 “*...milli ve kültürel değerleri evrensel boyutla harmanlayarak verebilirsek...*” demiş ve değerlerin aktarımında teknolojinin etkili bir şekilde kullanılabileceğini belirterek teknolojinin daha çok eğitim programlarının içinde yer alması gerektiği fikrini dile getirmişlerdir. Teknolojinin etkili bir kültür aktarımı yaptığı fikrini dile getirenlerin yanında kültürel anlamda yabancılaştırdığını söyleyenlerin de olduğu görülmüştür. Katılımcılardan MLE2, MLE3 “*Teknoloji alanındaki gelişmeler okulda kullanılanlar ile sınırlı değildir, bu yüzden öğrenci her an teknolojinin imkânlarından faydalanmaktadır. Ama bu faydadan genelde kültürel anlamda söz edilemez çünkü öğrenilen yanlış bilgiler ve davranışlardan dolayı öğretim süreçlerinde kültürel anlamda yozlaşmış geçmişini tam manasıyla bilmeyen bir öğrenci profili ile karşılaşmaktayız.*” derken MLK1 “*Teknoloji alanındaki gelişmelerin milli ve kültürel değerleri yaşatmasından daha çok yozlaştırdığı görülmektedir.*” diyerek diğer kültürel değerlerin daha çok benimsendiğinin, milli

ve kültürel değerlerden uzaklaştığını dile getirmişlerdir. Mora (2008: 13) yaptığı çalışmada medyanın ahlak değerlerini erozyona uğrattığı ve kültürel yabancılaşmaya neden olduğunu ifade etmesi de bu bulguyu destekler niteliktedir. Bu açıdan önlem alma adına MLE3 “*Eğer teknolojik gelişmeler ve bunların içeriği doğru planlanırsa, doldurulursa o zaman istenilen amaca yönelik hizmet edilebilir. Çünkü teknoloji denilen alan onun içeriği oldukça farklı ve bilinçli bir şekilde şayet öğretmenlerimiz tarafından yönetilmezse milli ve kültürel değerlerden uzaklaşmış olunur.*” demiştir.

Katılımcılardan MLE4 “*Teknolojinin milli ve kültürel değerleri sadece sosyal medya unsurları ile öğrencilerin karşılaştıklarını düşünüyorum.*” diyerek milli ve kültürel değerlere bireylerin daha çok sosyal medya yoluyla karşılaştıklarını ve ALE5 “*Hazırlanan kamu spotları ve reklamlar milli değerleri aşılabilir gibi...*” derken bu alandaki kamu spotları ile reklamların bu değerleri aktarmada etkili olduğunu vurgulamışlardır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında öğretmenler eğitimde küreselleşme kavramına farklı bakış açılarıyla baktıkları gözlenmiştir. Bu anlamda küreselleşme ile dünyadaki ülkelerin karşılıklı etkileşim içerisinde olduklarını ve küreselleşmeyle beraber genel olarak dünyanın her yerinin bir bütün, adeta büyük bir köy halini aldığını ifade etmişlerdir ki Mc. Luhan kitle iletişim araçlarının dünyayı “evrensel bir köye” dönüştürdüğünü söyleyen ifadesi öğretmenlerin bu görüşünü desteklemektedir (Işık, 2012:10). Bu anlamda katılımcılara göre eğitim süreçlerinde de ülkeler arası etkileşim olduğu ve eğitim süreçlerinin de birbirine benzemesi gerektiğini vurgulanmıştır.

Öğretmenlerin söylemlerinden elde edilen bulgulara göre öğretim süreçlerinde öğretmenler ve yine öğretmenlere göre öğrencilerin farklı kaynaklardan bilgi edindikleri görülmüştür. Bu anlamda teknolojinin getirdiği yenilikler ve özellikle internet, bilgiye ulaşmada en çok kullanılan yol olmuştur. Şenel ve Gençoğlu (2003:52)’e göre özellikle de internet teknolojilerinin yaygın kullanımı, çeşitli iletişim araçlarının yardımı ile tek yönlü öğrenme metotları yerine karşılıklı etkileşim üzerine kurulu öğrenme modelleri de ortaya çıkmaya başlamıştır. Yine öğretmenlerin öğrencilere göre makale, dergi, kitap gibi basılı yayınlar yoluyla daha çok bilgi edindikleri görülmektedir. Öğretmenlere göre bunun sebebinin öğrencilerin internet yoluyla öğrendikleri her bilginin doğruluğuna inanmasından kaynaklanmaktadır. Bundan dolayı yanlış öğrenmelerin önüne geçip ileriki öğrenmelerin

olumsuz etkilenmemesi için eğitim programlarında eleştirel düşünen, sorgulayan eğitim yöntemlerinin tercih edilmesi gerektiği düşünülmüştür. Demirci'ye (2000:3; Akt. Semerci, 2003:66) göre, eleştirel düşünmenin öğrenciler tarafından kavranabilmesi, öğretmenlerin bu konuda eğitilmesine bağlıdır. Bunun yanında bilgiye her an her yerden ulaşılması ve internet yoluyla daha zengin, görsel içerikler elde edilmesinin öğrencilerin kavrama süreçlerine olumlu etki ettiği, böylece öğrenmelerin daha kalıcı olduğu da vurgulanmıştır. Öğretmenler okullardaki akıllı tahtaların yeterli olduğunu ve kullandıklarını belirtmişlerdir ki Kalçık ve Kalçık (2016)'nın çalışmasında da öğretmenler ile yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin tarih derslerinde akıllı tahta ve interneti kullanarak dersi aktif şekilde daha etkili anlatmada kullandıkları görülmüştür.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin söylemlerine göre teknolojik anlamda okullardaki donanımın genel olarak yeterli bulunduğu görülmüştür. Ancak bazı bölgelerde yeteri kadar olmayışının da eğitimde fırsat eşitliği ilkesiyle çeliştiğini belirten öğretmenler, bazı okullarda ise var olan imkânların kullanımını bilmeyen öğretmen ve öğrencilerin var olduğunu dile getirmişlerdir. Yine araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre küreselleşme çağında eğitim programlarının, teknolojiyi kullanabilen birey yetiştirme ve ihtiyaçları karşılayabilecek öğrenci merkezli, akademik çalışmalara dayalı olma gibi amaçlarının olmasının beklenildiği görülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin görüşlerine göre teknolojinin milli ve kültürel değerleri aktarmada da önemli bir yer tutacağı görülmektedir. Fakat bunun yanında başka bir nokta da teknolojinin hızla gelişmesi ve kültürel değerleri aktarmasının yanında öğretmenlere göre öğrencilerin bazen diğer kültürel değerleri daha çok benimsediği ve bundan dolayı kendi kültürel değerlerine yabancılaştığı da görülmektedir.

4.2. Öneriler

Özellikle internetten ulaşılan ve doğruluğu ve güvenilirliği kanıtlanmamış bilgiye ulaşan öğrencilerin yanlış öğrenmelerini engellemek ve öğrencilerin öğrenirken sorgulaması, eleştirel düşünebilmelerini sağlayabilmek için öğretmenlerin bu konuda öğrencilere yol gösterebilmeleri adına hizmet içi eğitimlerle bu konuda eğitilmesi faydalı olabilir.

Yine araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmen ve öğrencilerin teknoloji okuryazarı olması, teknolojiyle uyumlu olması ve üreten bireyler olması için kurslar alması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda okullarda öğrencilere ders içinde, öğretmenlere ise hizmet içi eğitimler verilerek bu ihtiyaç giderilebilir. Ayrıca öğrencilere öğrendiklerini nasıl

sorgulaması ve nasıl eleştirel düşünülmesi gerektiği ile ilgili eğitimler verilebilir. Çünkü internette öğrenilen her şeyin doğru olmadığı birçoğunun sorgulanması gerektiği açıktır.

Öğretmenlerin söylemlerine göre internet yoluyla öğrencilere kültürel değerlerimizin etkili bir şekilde aktarılabilmesi görülmektedir bu nedenle teknoloji kullanılarak kendi milli ve kültürel değerlerimizin internet yoluyla daha çok yaygınlaştırılması öğrencilerin diğer kültürel değerlerden yanlış etkilenmesinin ve yabancılaşmanın önüne geçmesinde faydalı olacağı görülmektedir.

Son olarak elde edilen öğretmen görüşlerine göre öğretim süreçlerinde öğrenci merkezli eğitime ağırlık verilmeli ve öğrenci süreçte teknolojiyi aktif olarak kullanabilmeli ve işin mantığını kavrayarak tüketen değil üreten bireyler olması yönünde çaba sarf edilmelidir. Bu anlamda Kalçık ve Kalçık (2016) tarafından yapılan çalışmada, eğitimde aktif ve öğrenci merkezli anlayışın benimsenmesinin öğrencide kendine güven, derse karşı ilgi ve sosyalleşme gibi olumlu yönde katkılarının olduğu vurgulanmıştır.

KAYNAKÇA

- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2), 61-82.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cantekin, Ö.F. (2012). Küreselleşme ve eğitim: “Homo Economicus” eğitim anlayışının dönüşümü. Gazi Üniversitesi, Akademik Yazma Uygulama ve Araştırma Merkezi. *Akademik Hassasiyetler*, 2 (4).
- Dağlı, A. (2007). Küreselleşme karşısında Türk eğitim sistemi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9 (1), 1-13.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hesapçıoğlu, M. (2001). *Postmodern/küresel toplumda eğitim, okul ve insan hakları. 21. yüzyılda eğitim ve Türk eğitim sistemi*. İstanbul: Serdar Eğitim Araştırma Yayıncılık.
- Işık, M. (2012). *Kitle iletişim teorilerine giriş*. (4. Basım). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Kalçık, F. ve Kalçık, C. (2016). Tarih derslerinde aktif ve öğrenci merkezli anlayışa ilişkin öğretmen görüşleri. *4. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınlanmış Bildiri Kitapçığı. 158-172.

- Karip, E. (1996). Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2, 245-247.
- Mcburnie, G. (2001). Globalization: A new paradigm for higher education policy. *Higher Education in Europe*, 26 (1), 11-26.
- MEB. (2017). *Yenilenen öğretim programları*. [<http://ttkb.meb.gov.tr/ogretim-programlari/icerik/72>] Erişim Tarihi: 15 Mart 2017.
- Mora, N. (2008). Medya ve kültürel kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 5 (1), 1-14.
- Öztürk, A. (1998). *Küreselleşen dünyada yöneticilik*. Adana: Adana Nobel Kitapevi.
- Ritzer, G. (2003). The globalization of nothing. *SAIS Review*, 23 (2), 189-200.
- Şenel, A., & Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen dünyada teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12), 45-65.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.